

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de **AAMBINDER**

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
OUD-BEIJERLAND**

04 Aanpassing
aan de cultuur

06 De gemeenschap
van Pinksteren

09 In de opvoeding

Verdeeld...

ds. J.J. Tanis, Tholen

Verdeeld wil zeggen: niet gelijk, onderling afwijkend, een verbroken samenhang. Uiteraard kan dat in velerlei opzicht van toepassing zijn, maar de Bijbel brengt ons in deze tekst naar de verdeeldheid tussen God en de mensen.

► **En de menigte der stad werd verdeeld.**

Handelingen 14:4a

In het begin van de schepping was in het paradijs van verdeeldheid geen sprake. Integendeel! Er was een volkomen harmonie tussen God en Adam en Eva. Heel de schepping was een volkomen loflied zonder enige dissonant op Gods majesteit en heerlijkheid.

In deze tijd en wereld vol barsten, scheuren en scheidingen kunnen we ons dit nauwelijks voorstellen. Paulus zegt: 'Want wij weten dat het ganse

scheppsel tezamen zucht en tezamen als in barensnood is tot nu toe'. Verdeeldheid onder de scheiding der machten. Dat is het karakteristieke in het werk van de satan, de verwoester, die ons daarin heeft meegesleurd naar de diepte in Adams val. En zo leven we ten gevolge daarvan met onze kinderen in een totaal verdeelde wereld. Wereld...? Helaas, door onze zonde ook in de kerk en zelfs onder Gods kinderen en knechten. Ooit riep ds. A. Vergunst in de beleving hiervan: 'Quis non fleret' (wie zou niet wenen)? Onder tranen leed hij over de versplintering van de kerk en voerde hiertegen een machteloze strijd.

Paulus en Bárnabas

Nu wordt de verdeeldheid niet alleen veroorzaakt door de satan, maar, hoe onbegrijpelijk, ook door Christus en door de Geest van Christus. Dit alles blijkt heel duidelijk onder de prediking van Paulus en Bárnabas in Ikónium. Met grote vrijmoedigheid mochten zij, te midden van een omvangrijke schare, in de synagoge Jezus Christus en Dien gekruisigd verkondigen. En die bediening der verzoening is niet vruchteloos geweest. Een grote menigte van Joden en zelfs Grieken geloofde. Ze geloofden onverdeeld en ongetwijfeld door het Woord en waren in liefde verbonden aan de Heere en Zijn dienaren. Maar als er één is voor wie dit onverdraaglijk is, dan is het de satan. Altijd zoekt hij waar de Heere Zijn tempel bouwt er een kapel naast te krijgen.

Er ontstaat daar in Ikónium verdeeldheid onder de Joden, onder hen aan wie de woorden Gods waren toebetrouwd. Een verdeeldheid die altijd weer vrucht blijkt te zijn van de zuivere prediking. Een prediking naar de zin en mening van de Heilige Geest en naar het hart van Gods Kerk. Dat is dus ten diepste een verdeeldheid gewerkt door Gods Geest. Want immers, zo zegt Paulus in

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE OUD-BEIJERLAND

Nadat verschillende personen uit Oud-Beijerland de Christelijke Gereformeerde Kerk hebben verlaten, ontstaat er in 1928 een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Nieuw-Beijerland. Na geruime tijd in een voormalig kaaspakhuis in de

Boterhof te hebben gekerkt, wordt er in februari 1937 een nieuw kerkgebouw aan de Wilhelminastraat in gebruik genomen. Op 27 juli van hetzelfde jaar volgt de instituering tot zelfstandige gemeente. In de loop der jaren wordt het aantal zitplaatsen in de kerk verschillende keren uitgebreid. Omdat de gemeente al geruime tijd een forse groei laat zien en het kerkgebouw niet verder uitgebreid kan worden, valt in 1995 het besluit om aan de Jan Lievenslaan tot nieuwbouw over te gaan. Op 10 september 2000 neemt ds. B. van der Heiden de nieuwe Bethábarakerk (met 650 zitplaatsen) in gebruik met een preek over Johannes 1:28: 'Deze dingen zijn geschied in Bethábara over de Jordaan, waar Johannes was dopende'. De gemeente telt 426 belijdende leden en 367 doopleden.

2 Korinthe 2 vers 16: 'Dezen wel een reuk des doods ten dode, maar genen een reuk des levens ten leven'.

Stinkende hoogmoed

Geliefde lezer van onze Saambinder, waar heeft de geur van het Evangelie ons gebracht? Door de ontdekking van Gods Geest zullen we toch een keer hebben moeten walgen van onze stinkende hoogmoed en vijandschap tegen God en Zijn Gezalfde! Maar wat een genade als we in de smart daarover gebracht mogen worden tot de lieflijke reuk van Christus. Kom, waar ruik jij naar, of waar stinkt u naar?

Alleen het Woord der waarheid is eenheid-bevorderend.

De Joden en de Grieken die aan het Woord ongehoorzaam waren, verbitterden tegen de apostelen en de gelovigen. 'En de menigte der stad werd verdeeld; en sommigen waren met de Joden, en sommigen met de apostelen'. Verdeeldheid, dat is het wat de satan bedoelt te zaaien. Of toch niet...? Is het niet Christus Zelf Die deze verdeeldheid veroorzaakt? Immers, het zijn Zijn eigen woorden: 'Meent niet dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard. Want Ik ben gekomen om den mens tweedrachtig te maken'. De Vrededorst bedoelt hier de moedwil waarmee en waardoor de mensen Zijn Evangelie verwerpen.

Gemeenschap der heiligen

'En de menigte der stad werd

verdeeld'. Dat betekent dat er een deel is dat door Zijn Woord en Geest is toegebracht tegenover het deel dat tot de ondergang is gedoemd. En zo is het tot op de dag van vandaag in de kerken: verdeeldheid. Op alle mogelijke manieren wordt geprobeerd een eenheid te smeden, maar in de praktijk blijkt het uit te lopen op een valse eenheid. 'En indien een huis tegen zichzelf verdeeld is, zo kan dat huis niet bestaan' (Mark. 3:25). Daarom is het een zegen als de Heere te midden van de gemeente een prediking geeft naar de Schrift waarin niet anders wordt verkondigd dan de drie-enige God, de twee wegen, en de drie stukken. Zo hebben Paulus en Bárnabas in Ikónium met vrijmoedigheid mogen spreken in de Heere, getuigenis gevende aan het Woord Zijner genade. Alleen het Woord der waarheid is eenheid-bevorderend, al lijkt dat tegenstrijdig wanneer de tekst onzer overdenking zegt dat de menigte der stad werd verdeeld.

Er is een deeltje op deze wereld dat een eenheid in zich bergt waarin het geloof in één heilige, algemene christelijk Kerk en de gemeenschap der heiligen. Al is de praktijk weerbarstig. Nee, de Kerk met een hoofdletter zal niet uit elkaar vallen, want er ligt een onverbreekelijke band in één Heere, één geloof, één hoop en één liefde. Dat vooral!

In de tekst staat dat er onder de prediking tekenen en wonderen geschieden. Tekenen van leven door geboorte in de Heere Jezus Christus waaronder het hongeren en dorsten naar de gerechtigheid. Tekent dit ook ons leven? Dan zijn we een vriend en metgezel van allen die Zijn Naam ootmoedig vrezten en leven naar Zijn Goddelijk bevel.

Kom, van welk deel in de verdeeldheid maakt u deel uit? Sommigen waren met de Joden en sommigen met de apostelen. ♦

Uit:

HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie

(uitg. De Banier, 2016).

E

ETEN

Nu gaan we tot de letter E. Daarbij zullen we op dit moment over het zaligmakend geloof spreken alleen onder het aspect van de handeling 'eten'.

Het dierbaar geloof komt meermaals onder deze benaming in Gods Woord voor. 'De zachtmoedigen zullen eten' (Ps. 22:27). 'O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet' (Jes. 55:1). 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden, tenzij dat gij het vlees van de Zoon des mensen eet en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelf' (Joh. 6:53). Nu zou opgemerkt kunnen worden dat deze benaming het geloof op een hoger plan tilt dan die van 'honger' en 'dorsten'. Maar het is juist het wonderlijke van het geloof dat er in het 'honger' toch een beetje 'eten' is; en waar werkelijk honger is, zal de gelovige zeker het goede eten en verzadigd worden (zie Ps. 22:27).

Wat nu dit eten betreft, willen we duidelijk maken wat ermee bedoeld wordt. Vooraf nog dit: als er over 'eten' wordt gesproken, vooronderstelt dit dat er in geestelijke zin geschikt en goed voedsel is voor de ziel. Dat is ook zo: Christus Zelf is dit voedsel: 'Mijn vlees is waarlijk spijs' (Joh. 6:55). Hij is in alle opzichten voor een ellendige zondaar zó geschikt dat deze op grond daarvan met de bruid moet uitroepen: 'Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk' (Hoogl. 5:16). Dit kunt u zelf wel uitbreiden. Er wordt ook verondersteld dat er honger is naar voedsel, om zo mogelijk één kruimel van het ware Brood des levens te ontvangen, opdat Gods kind vanwege gebrek

- ▶ aan geestelijk voedsel niet ten onder zou gaan.

Dan nu wat er met dit eten wordt bedoeld.

- a. De gelovige neemt het geestelijke voedsel nauwkeurig en van alle kanten in ogenschouw. Het is voedsel dat voor hen die hun ellende kennen, wordt opgediend tijdens een overvloedige maaltijd. Ze worden ertoe uitgelokt en zijn ervoor uitgenodigd. Het geloof wordt meermalen een 'zien' genoemd, zie Ps. 34:6: 'Zij hebben op Hem gezien, ja, Hem als een waterstroom aangelopen; en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden'.
- b. Met dit eten wordt de ontroering in de ziel weergegeven, die de gast in geestelijke zin ondergaat. Hij is getroffen door de milde overvloed die hem wordt aangeboden. Kijk maar naar de bruid: 'Terwijl de Koning aan Zijn ronde tafel is, geeft mijn nardus zijn reuk' (Hoogl. 1:12). Alle geestelijke gaven zijn nu werkzaam: geloof, hoop en liefde. En als de ziel onder de schaduw van de geestelijke appelboom zit, vindt zij daarin grote lust (zie Hoogl. 2:3).
- c. Het betekent ook dat de gelovige in uiterste verootmoediging en dankbaarheid aanneemt wat hem tot voedsel voor het geestelijke leven wordt gegeven. 'Die wil, die kome, en neme van de wateren des levens om niet' (zie Openb. 22:17).
- d. Bovendien wordt ermee aangegeven dat de gelovige dit voedsel op een geestelijke wijze nuttigt. Dat gebeurt doordat hij het speciaal op zichzelf toepast. Dát is nu juist de kern van het geloof, en dit zorgt ervoor dat er leven en kracht uit voortvloeit, net zoals dit gebeurt bij het kauwen en doorslikken van gewoon voedsel. Als de gelovige zo in geestelijke zin aan het eten is, zegt hij met de bruid dat het zijn gehemelte zoet is.

▶ wordt vervolgd

Aanpassing aan de cultuur

Studiesecretariaat Schriftgezag

Schrijfkritiek is heel zichtbaar; je kunt er namen en boeken bij noemen. Er zijn echter ook mensen die de Schrijfkritiek afwijzen, maar toch de Bijbel heel anders lezen. Wat zit daarachter?

Hier komen we bij meer onzichtbare krachten die het Schriftgezag veel schade aandoen. Eén daarvan is de visie op de cultuur.

De moderne mens is zich enorm bewust van zijn eigen culturele context. Hij beseft dat hij leeft in een westerse samenleving met een eigen geschiedenis met eigen waarden. Deze bewustwording heeft ertoe geleid dat de verschillen tussen mensen uit andere culturen en tijden als groter worden ervaren dan vroeger. Je kunt deze houding herkennen aan uitspraken als: 'Dat is niet meer van deze tijd', 'We leven toch nu', 'Je moet jezelf zijn', 'Toen dachten de mensen nog zo'.

Het gevolg van deze ontwikkeling is dat wat altijd en overal op mensen van toepassing is, minder aandacht krijgt. Dus dat alle mensen zondaar zijn, dat ieders verstand verdorven is en dat het mensenhart onrustig is totdat het God vindt, komt op de achtergrond te staan of valt weg. In de praktijk wordt de veranderende cultuur als belangrijker ervaren dan de menselijke natuur. Deze ontwikkeling staat niet los van wat het postmodernisme wordt genoemd. Het postmodernisme gaat ervan uit dat waarheid onlosmakelijk

verbonden is met context en cultuur. Een absolute waarheid die alle culturen zou overstijgen, is volgens postmodernisten onmogelijk of op zijn minst onbereikbaar.

In de praktijk wordt de veranderende cultuur als belangrijker ervaren dan de menselijke natuur.

Verlossing

De gevolgen van deze focus op de eigen cultuur zijn groot. We noemen er hier drie. Als eerste: dit leidt tot een andere leer van de verlossing. De klassieke leer van de verlossing leert ons dat onze menselijke natuur

zondig en schuldig is en verlossing door Christus nodig heeft. Om deze verlossing te kunnen bewerken, is Christus Zelf mens geworden is en heeft geleden en is gestorven. Omdat alle mensen dezelfde menselijke natuur hebben, kan Christus ook de Zaligmaker zijn van mensen uit alle culturen. Het gaat immers niet om het culturele, maar om de menselijke natuur.

Maar de moderne mens ziet Christus niet zozeer als de ware Mens en de laatste Adam, maar vooral als deelgenoot van de Joodse cultuur van de eerste eeuw. Er wordt geen nabijheid in natuur, maar afstand in cultuur ervaren. Het Evangelie kan daarom niet zomaar in onze cultuur toegepast worden. Wat in de Grieks-Romeinse wereld bevrijdend was, is voor onze cultuur juist beknellend. Om relevant te zijn, moet het Evangelie daarom verweven worden met onze cultuur. Het Evangelie moet ook in de eigen cultuur als goed nieuws ervaren worden. Om dat te bereiken hebben moderne mensen een zogenaamde contextuele theologie nodig. Dat is een theologie waarin het Evangelie zo aangepast is dat het past bij de moderne cultuur. Bijbelse begrippen moeten eerst door een cultureel filter gehaald worden. Zonde wordt gebrokenheid. Genade wordt aanvaarding en acceptatie. Zo'n aanpassing leidt echter vrijwel altijd tot verminking van het Evangelie. Martin Lloyd-Jones waarschuwde al voor zoiets: 'Er wordt dan wel christelijke terminologie gebruikt, maar deze wordt ontdaan van zijn werkelijke betekenis' ("Preaching and preachers", blz. 60).

Laatmoderne cultuur

Als tweede: deze moderne visie voert de eigen cultuur in als een gezaghebbende bron. Een concreet voorbeeld daarbij is de homoseksuele praxis. De homoseksuele praxis van onze laatmoderne cultuur is zo eigensoortig, zegt men, die was in de Bijbelse tijd onbekend. Dus zegt de Bijbel er

► De moderne mens is zich bewust van zijn eigen culturele context. Hij beseft dat hij leeft in een westerse samenleving met een eigen geschiedenis met eigen waarden.

ook niets over. Zelfs bij een onderwerp als seksualiteit dat zo direct de menselijke natuur raakt, krijgt toch de cultuur het eerste en vaak ook het laatste woord.

Hermeneutiek

Als derde, deze moderne visie maakt de Bijbel minder toegankelijk. Aanhangers benadrukken dat je Bijbelteksten niet zomaar kunt begrijpen, want ze komen uit een andere cultuur. Om die teksten te begrijpen, heb je veel kennis van de Bijbelse cultuur nodig en moet je vervolgens vaststellen wat de kern is en dan kun je het vervolgens toepassen op je eigen cultuur. Het bezig-zijn met zo'n proces wordt ook wel de moderne hermeneutiek genoemd. De Schrift spreekt daardoor voor moderne mensen minder direct. Je kunt toch niet alles zomaar overnemen, zo zegt men. De nadruk is dus zozeer op het culturele van de Bijbel komen te liggen, dat het feit dat de Schrift spreekt tot zondaren grotendeels buiten beeld is geraakt. Natuurlijk moeten wij zoeken naar wat de Bijbel ons in onze cultuur wil leren. Maar daar werpt de Bijbel zelf licht over. Het Woord heeft het

eerste en het laatste woord, en niet het culturele besef van onze tijd.

Evaluatie

Hoe moet over deze ontwikkeling nu gedacht worden? Het beste is om te starten bij de kern van het Evangelie. Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (Joh. 1:14). Gods Zoon is ons in alles gelijk geworden (Hebr. 2:17). Het is daarom een ernstige afwijking van het Evangelie om de menselijke cultuur voorop te zetten en de menselijke natuur te vergeten. Onjuist is het ook om de eigen cultuur normatief te maken. Onze cultuur is net als iedere andere cultuur een verzameling van leugenachtige mensen en daarover is het licht van Gods Woord nodig. De woorden die Jezus sprak tot de Joden, gelden ook ons: 'Gij, die boos zijt' (Matth. 7:11). Verkeerd is ook om uit te gaan van een culturele afstand tussen de Bijbel en ons. Juist de menswording van de Zoon van God is de garantie dat God met Zijn Woord in alle culturen tot de menselijke natuur spreekt. 'Nabij u is het Woord' (Rom. 10:8). ♦

► wordt vervolgd

1. De gemeenschap van Pinksteren
2. De gemeente als uitgangspunt
3. Gemeenschapszin als levenshouding

De gemeenschap van Pinksteren

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

Elk jaar met Pinksteren valt het op. En ook de zondagen daarna, als de preek over de eerste christengemeenten gaat. De mensen werden krachtig tot God bekeerd. Daarvan komt duidelijk een kenmerkende vrucht naar voren. Ze waren hartelijk op elkaar betrokken. Zo werkt de Heilige Geest. In drie artikelen willen we hierbij stilstaan.

Het thema gemeenschapszin raakt ons. Wij leven in een tijd van individualisme. Dat betekent dat we ons eigen leven als uitgangspunt nemen. En we streven ons persoonlijk belang na. Dit is merkbaar aan hoe mensen zich gedragen en hoe media het leven weergeven.

Het individualisme zit heel diep in ons leven en denken. In onze samenleving is het traditionele gezin niet meer de hoeksteen. Jongere generaties hebben lang niet altijd geborgenheid meegekregen zoals wij dat vanuit de Bijbel bezien. Denk ook aan de economie, waarin alles draait om consumptie. Iedereen met een portemonnee krijgt het idee dat hij of zij een enorm belangrijk persoon is.

Pinksterzegen

Pinksteren stelt ons dus voor een belangrijke vraag. Is ons leven ingericht naar Gods Woord, of volgen we het schema van de wereld? Laten we nagaan hoe bij het eerste Pinksterfeest de gemeenschapszin werd gewerkt. God stortte Zijn Geest uit op alle vlees. Zo kwam er leven in de dood. Mensen werden overtuigd van hun zonde en verlorenheid voor God. Dat was noodzakelijk, ook al

waren deze mensen misschien nog zo godsdienstig. Ze hadden Jezus immers niet als Zaligmaker benodigd, maar Hem aan een kruis doen hangen en gedood. Er is werkelijk een Godswonder nodig om een godsdienstig mens te brengen tot waar geloof en bekering. Toen de Pinksterlingen verslagen werden in het hart, kwam er ruimte voor de Heere Jezus en

Zijn genadebediening. Zo wordt een mens één plant met Hem, om uit Hem te worden bediend. Echte gemeenschapszin komt op uit de geestelijke gemeenschap met God.

Heeft u zo naar de Pinksterboodschap geluisterd? Doorlééft u de noodzaak van Gods genade; om Jezus' wil door de Heilige Geest? Zijn herscheppend werk komt uit in God lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf.

Geestelijke eensgezindheid

In deze gehoorzaamheid ligt het beginsel van de geestelijke eensgezindheid. 'En allen, die geloofden, waren bijeen, en hadden alle dingen gemeen' (Hand. 2:44). Bij het 'bijeenzijn' tekent Calvijn aan dat het hier niet allereerst gaat om de plaats, maar om de gezindheid. Let op het woord 'eendrachtelijk' in Handelingen 2:46. Deze eensgezindheid komt ook naar voren in Handelingen 4:32: 'En de menigte van degenen, die geloofden, was één hart en één ziel'. Let ook op hoe Paulus dit onderstreept in 1 Korinthe 12:13: 'Want ook wij allen zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt; hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienstknechten, hetzij vrijen; en wij zijn allen tot één Geest gedrenkt'. Geestelijke eenheid is dus bevindelijk

▶ Onderworpenheid is een belangrijk uitgangspunt voor de juiste gemeenschapszin.

van aard. Allen die de Heere in oprechtheid vrezen, hebben de enige troost en delen in de zaligmakende kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid. Is dit voor ons een zaak van het hart? Maar dan is hieraan onlosmakelijk het praktische leven verbonden. Want uit het hart zijn de uitgangen des levens (Spr. 4:23).

Mededeelzaamheid

In de gemeente van Jeruzalem werd op indrukwekkende wijze het bezit gedeeld. Ze 'hadden alle dingen gemeen' (Hand. 2:44). We mogen dit niet vergeestelijken; het heeft een praktische betekenis. Let op kanttekening 94 die stelt dat dit in beginsel niet gaat om het bezit van de goederen, maar om het gebruik. Dit in bruikleen geven laat zien hoe men elkaar wilde helpen. Daarbij was er sprake van grote giften (Hand. 2:45). Wat gaf de gemeente van Jeruzalem een krachtig voorbeeld!

Als het over mededeelzaamheid gaat, zijn er in onze samenleving allerlei sociale activiteiten. Deze zijn vaak verwant aan socialistisch gedachtegoed, met het kapitalisme als tegenpool. De christelijke gemeente heeft echter een wezenlijk ander uitgangspunt. Ouders: let u op de ongebreidelde hebzucht die zich aan uw kinderen opdringt? Het is minstens zo zeer nodig dat we dit gevaar bij onszelf onderkennen. Wanneer zeggen we: dit hoef ik niet, ik heb genoeg? Streven naar een duurzame wereld klinkt beter. Of schuilt hier nederige (!?) hebzucht als een adder onder het gras? De Pinkstergeschiedenis geeft geen enkele grond om te beslissen over de waardevolle dingen van de ander. De Heilige Geest geeft in Zijn vernieuwend werk juist het goede licht op persoonlijk eigendom en persoonlijke verantwoordelijkheid. De leiding van de apostelen werd erkend. Hieruit blijkt onderworpenheid aan Gods Woord. Dat is een belangrijk uitgangspunt voor de juiste gemeenschapszin. ♦

► wordt vervolgd

In Gods Woord komen veel woorden voor in hun letterlijke betekenis, maar soms hebben die een figuurlijke betekenis. In dat geval is er sprake van beeldspraak. Zo'n woord wordt wel een metafoor genoemd. In deze rubriek een aantal voorbeelden daarvan.

Het boek

ds. J. Schipper, Scherpenzeel

Het woordje 'boek' komt, we hadden niet anders verwacht, veel voor in Gods Woord: 175 keer! En meestal in de letterlijke betekenis. Ongetwijfeld ook als verwezen wordt naar boeken die wij niet kennen, bijvoorbeeld 'het boek van de oorlogen des HEEREN' (Num. 21:14). Ook 'het boek des oprechten', waarover gesproken wordt in Jozua 10 vers 13 en in 2 Samuël 1 vers 18, is voor ons onbekend.

Nog meer historische boeken worden genoemd in het Oude Testament, zoals 'het boek der kronieken der koningen van Israël' en 'het boek der koningen Israëls'. Deze boeken worden vaak aangehaald in Koningen en Kronieken. In deze historische Bijbelboeken kom je ook tegen 'het wetboek in het huis des HEEREN' (2 Kon. 22:8), oftewel 'het boek des verbonds, dat in het huis des HEEREN gevonden was' (2 Kon. 23:2). Waarschijnlijk bevatte dat boek geheel Deuteronomium of een deel daarvan. Anders wordt het wanneer we lezen over 'het boek des levens' (Ps. 69:29). In dat boek staan de namen der uitverkorenen. Ook in Openbaring wordt enkele keren gesproken over dit boek des levens, ook wel 'het boek des levens des Lams' genoemd, zoals in Openbaring 13 vers 8. Als in Openbaring 20 gesproken wordt over het laatste oordeel, staat er dat 'de boeken werden geopend'. Uiteraard op deze plaats ook in de figuurlijke zin. We mogen daarbij denken, zo schrijven de kanttekeningen, aan het boek van de alwetendheid Gods, maar ook aan de boeken der consciëntie van eenieder. Eens worden die boeken geopend. In ons levensboek staan al onze woorden en werken, gedachten, overleggingen en overdenkingen vanaf onze geboorte tot aan ons sterven toe. Wat verborgen is gebleven voor de mensen, zal daar

geopenbaard worden voor de alwetende en alziende God. Maar ook wordt geopend wat we gedaan hebben met het Woord. In het daglicht wordt gesteld datgene dat wij al vergeten zijn. Wat we gedaan hebben met onze genadetijd. Alles komt openbaar!

Ons levensboek wordt dus geopend, maar ook het boek van Gods alwetendheid en voorzienigheid: het gedenkboek dat voor Zijn aangezicht is. Wij kunnen niets bedekken voor Hem. We zullen daar zwijgend staan voor die grote witte troon, want we hebben niets meer in te brengen. Ons levensboek en het boek van Gods alwetendheid komen in feite overeen.

Maar er is nog een afzonderlijk boek, waarin de namen staan van hen die van eeuwigheid verkoren zijn en in de tijd zijn opgezocht. Dat boek was al geschreven, voordat de zonde er was en voordat de duivel er was en voordat de dood er was. In dat boek staan nu de namen van al degenen die behoren tot die schare die niemand tellen kan. Want God is Rechter Die 't beslist en als aller Oppervoogd deez' vernedert, dien verhoogt! Ledeboer leerde het de kinderen al: 'Wiens naam in het boek des levens staat, gewis die niet verloren gaat!' Waarom niet? Ze zijn erin geschreven met bloed. Het bloed van die gezegende Borg! ♦

► wordt vervolgd

In de serie 'Mijn boek' schrijven zes vrouwen over herinneringen aan hun meest geliefde boek. Van-
daag deel 4: Mevrouw O.G. Labee-Scheurwater
over "De Pelgrimszangen" van Jansje Zondag

Pelgrimszangen van Jansje Zondag

O.G. Labee-Scheurwater, Veenendaal

**Ds. I. Kievit gaf in 1935 dit boekje uit op verzoek van
verschillende mensen die Jansje Zondag hebben gekend.
Zelf zou ze nooit gedacht hebben dat haar gedichten
uitgegeven zouden worden, ze dacht klein van zichzelf.**

Ik was ongeveer 25 jaar toen ik dit boek voor het eerst las. De gedichten (de tekst is meestal in dichtvorm) zijn vol van liefde voor de Heere Jezus Christus, vol van verlangen naar haar Bruidegom. Er is maar één ding belangrijk in het leven van Jansje Zondag en dat is de omgang met haar 'Liefste'. Er spreekt zoveel liefde, heimwee en verlangen uit haar schrijven dat het me raakte en ik ben het nooit meer vergeten. Zo sprak gedicht 25 bijzonder aan, waarvan de eerste coupletten hieronder staan.

*Ik verlang naar Hem, mijn Koning
Ik verlang naar 's Vaders woning;
Mijn ziel die dorst naar U alleen
U heb ik lief en anders geen.
Gij wint mijn ziel zo zalig in,
Ik voel Uw teed're liefdemin.*

Het is geen boek om achter elkaar uit te lezen. Over elk gedicht moet je na kunnen denken, om heimwee te krijgen naar de Zaligmaker. Ds. Kievit schreef ter inleiding op het boekje een korte levensbeschrijving. Jansje was 19 jaar oud toen haar broertje overleed bij een ongeluk. Een jaar daarvoor was ze van een gelukkig meisje, een ongelukkig kind geworden omdat ze wat miste in haar leven. Ze had een bekeerde grootvader en bad de Heere of Hij haar wilde bekeren zoals Hij haar opa bekeerd had.

Voordat haar broertje begraven werd, werd Jansje 'van de rechtszaal in de trouwzaal geleid'. In een paar dagen tijd deed de Heere machtige wonderen aan haar zielenleven. Jansje is ongetrouwd gebleven en woonde bij haar ouders. Ze was veel alleen met de Heere. Haar ouders hebben haar niet kerkelijk opgevoed, al nam haar opa haar wel vaak mee om in het verborgen met haar te bidden. Jansje ging kerken bij verschillende kerken maar werd vaak teleurgesteld. Ze begeerde

*Ik zucht: hoe lange nog o Heere
Wanneer zal ik leven tot Uw ere?
Mijn ziel zinkt weg in haar gewezen
ik verlang naar U, naar U alléén.
O Bron, o zalige Heilsfontein
wanneer toch zal ik bij U zijn.*

geen Schriftuur en wat bevinding, maar Schriftuurlijke bevinding waarbij God in het middelpunt stond. Het was in die tijd dat ds. Kievit tegen zijn vrouw zei: 'Waar ter wereld ze met mij bezig zijn, weet ik niet, maar dit weet ik, ze hebben mij 'vast' voor de troon'. Kort daarna ontving hij een beroep uit Baarn en nam dat aan.

Naar het Vaderhuis

Jansje mocht zich aan haar Heere opdragen. Zegenend breidde Hij Zijn armen over haar uit en ze mocht

ervaren gedragen te worden over de moeilijke levenszee tot het Vaderhuis hierboven. Ze was 43 jaar toen een ernstige ziekte zich openbaarde. Ook in het jaar van haar ziekte kwam er geen klacht over haar lippen en sprak ze goed van haar God. Ze werd ingewonnen om een zware lijdensweg te gaan. Telkens weer mocht ze de Heere aanlopen en ontmoeten. De laatste zes weken leefde ze alleen nog maar op water en was er een groot verlangen om haar Heere te ontmoeten. Enkele losse uitspraken op haar sterfbed: 'Hij neemt mij op in Zijne heerlijkheid!', 'Ik ben de vallei bijna door, nog wat water, meer heb ik van de aarde niet nodig en ik krijg honing van Jezus', en 'Ik ben vlakbij Jeruzalem, ik hoor de palmen ruisen en het leven bruisen'. Ze was 44 jaar oud toen ze mocht ingaan in de vreugde haars Heeren.

We sluiten af met nog één van haar gedichten:

*Het zal niet lang meer duren
En ik ben voor eeuwig Thuis;
Ik zal God drie-enig prijzen
Voor de troon, die mij kocht met
Het bloed van Zijne Zoon.
Hij heeft in 't dodelijkst tijdsgewricht
Mijn ziel gered, mijn tranen
willen drogen.
Ik ga naar het Avondmaal van de
bruiloft des Lams.
Als ik mijn ogen sluit dan is het:
Binnen, binnen, nu ga ik
eeuwig zingen
met al Gods lievelingen.
Wat zal dat zijn! Wat zal dat zijn!
Mijn nieren verlangen zeer in mijne
schoot. Amen. ♦*

► volgende week deel 5

In de opvoeding

ds. P.J. de Raaf, Boskoop

Samen stond je bij de doopvont met het kindje dat de Heere jullie in Zijn goedheid schonk. Net daarvoor heb je als vader en moeder beiden ‘ja’ gezegd op de vraag of je belooft je kindje naar je vermogen te onderwijzen in de leer van de doop. Welke taak ligt hier voor mannen en vrouwen?

Vader voedt op

Gelukkig zijn er veel betrokken en liefdevolle vaders. Toch is het opmerkelijk dat in de Efezebrief een speciale vermaning staat aan de vaders, die niet klinkt richting de moeders: ‘En gij vaders, verwekt uw kinderen niet tot toorn, maar voedt hen op in de lering en vermaning des Heeren’ (Ef. 6:4). Vaders kunnen de neiging hebben om hun gezag te laten gelden met ‘te grote hardigheid’ (kanttekening 4). En vaders kunnen zó bezig zijn met het bijbrengen van praktische vaardigheden aan hun kinderen, dat de godsdienstige opvoeding op een laag pitje staat.

Vaders voeden nog het meest op door hun levenswandel. Kinderen merken hoe vader met moeder omgaat. Ze luisteren mee met het gebed aan tafel. Ze zien hoe zijn omgang met de Bijbel is. Ze voelen haarscherp aan of de focus van vader op deze aarde ligt, of dat hij de dingen zoekt die Boven zijn. Vaders mogen hun kinderen vaak veel uitleggen. Hoe dingen werken en hoe je bepaalde zaken moet aanpakken. Spreekt u ook met hen door over het gelezen Bijbelgedeelte? Wanneer we iedere avond aan tafel één woord of begrip uitleggen, wordt er veel meer doorgegeven aan onze kinderen dan nu het geval is!

Vertelt u de kinderen ook hoe de Heere werkt? U zult ‘daarvan spreken, als gij in uw huis zit en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt en als gij opstaat’ (Deut. 6:7). Bent u net zo’n vader als Job, die bang was dat zijn

kinderen in hun hart (niet openlijk!) de Heere verlaten hadden en daarom met hen sprak en met hen bad? (Job 1). Zulke momenten vergeten de kinderen nooit meer!

Moeder voedt op

De Bijbel is er heel duidelijk over dat moeders óók geroepen zijn om hun kinderen op te voeden in de vreze des Heeren. ‘Mijn zoon, hoor de tucht uws vaders, en verlaat de leer uwer moeder niet’ (Spr. 1:8). Salomo en zijn vrouw waren kennelijk één in de godsdienstige opvoeding van hun zoon. Wat is dát nodig. Kinderen voelen het haarscherp aan als moeder anders denkt dan vader. En ze weten ook hoe ze van die verschillen handig gebruik kunnen maken!

Laatst sprak ik met een jongere over het kijken van speelfilms. Zijn vader

wilde het echt niet hebben, maar zijn moeder had er niet zo’n moeite mee. U hoeft vast niet te raden op welke lijn de jongere zat... Maar onze jongeren merken het ook als vader en moeder één lijn trekken!

Anderzijds komen we in de Bijbel ook tegen dat moeders door genade goed mogen maken wat vaders lieten liggen. Ik denk bijvoorbeeld aan Timotheüs, die een Griekse vader had, maar door middel van de opvoeding van moeder en oma, toch voor de dienst van de Heere bewaard bleef (2 Tim. 1:5).

Soms is een moeder zelfs meer geschikt dan vader om dingen te zeggen. De puberjongen die voortdurend botst met zijn vader, heeft vaak toch een zwakke plek voor zijn moeder. Hoe lief vaders hun kinderen ook hebben, moeders hebben hen onder hun hart gedragen en dat blijft altijd een speciale band. David schreef dat zijn moeder hem op de Heere had geworpen vanaf de baarmoeder (Ps. 22:11, zie vers 5 berijmd). Zulke moeders hebben we nodig in de 21e eeuw, waarin de satan zoekt onze kinderen te verslinden! ♦

Vragen

1. *Wat komt vooral boven als u denkt aan de opvoeding die u zelf van vader en moeder kreeg?*
2. *Wat zouden uw kinderen zeggen als we bovenstaande vraag aan hen zouden stellen?*

► wordt vervolgd

► Kinderen voelen het haarscherp aan als moeder anders denkt dan vader.

Knappere robots

W. Fieret, Leerdam

Een bijzonder onderzoek. Er zijn 31 personen bij betrokken. De proefpersonen kijken naar een spannende film. Als het beeldverhaal erg spannend wordt, gaat de hartslag omhoog, de bloeddruk stijgt, het gezicht wordt bleek.

Die lichamelijke verschijnselen worden geregistreerd. Op de schermen, waarmee de proefpersonen verbonden zijn, is dit zichtbaar. Als de spanning groot wordt, legt een robot een hand op de schouder. Op het scherm is te zien dat de hartslag normaler wordt en de bloeddruk daalt. Van die robot, een machine, gaat een rustgevende werking uit.

Een knuffeldier

Wetenschappers zijn al jaren bezig met het verder ontwikkelen van robots die sociale taken kunnen uitvoeren. In de zorgsector neemt het gebruik van die robots toe. In "Zorg van Nu" (website voor zorgtechnologie) is te lezen over de inzet van robots als knuffeldier: 'Een knuffelrobot vervangt een echt huisdier en werkt op batterijen of een accu. Er zijn verschillende robots, zoals een robotkat en zelfs een robotzeehond. Doordat ze een echte vacht hebben, zijn ze lekker zacht en aaibaar. De robots reageren via sensoren op aanrakingen, licht, geluid en bewegingen. Zo kan een robotkatje bewegen en spinnen als je het aait en knuffelt'. De knuffelrobot is een stap verder dan de robot die mensen eraan herinnert dat ze op tijd de medicijnen innemen. Robots kunnen ingezet worden om mensen te helpen uit bed te komen of om ze in de rollator te zetten. Deze apparaten zijn gemakkelijk en voorkomen dat zorgmedewerkers last van hun rug krijgen. Een belangrijke vraag hierbij is of de

► Een robot kan intermenselijke genegenheid niet vervangen.

robots de zorgverleners ondersteunen of ze vervangen.

Genegenheid voor robot

Door de toepassing van kunstmatige intelligentie worden robots steeds 'menselijker'. Uit zichzelf kan een robot niets. Als bij wijze van spreken de stekker eruit getrokken wordt of de batterij leeg is, doet het hoogontwikkelde apparaat niets meer. Dat is de ene kant. Aan de andere zijde zien we de resultaten van wetenschappers die robots steeds meer mensachtige vaardigheden leren. Daarbij is te denken aan plannen, organiseren, communiceren, creativiteit en redeneren.

Kun je zelfs genegenheid voor een robot opvatten? De afkorting PaPeRo, die verwijst naar Partnerachtige Persoonlijke Robot, is in dit verband

illustratief. In het vorige artikel wezen we erop dat mensen meer aandacht krijgen voor dingen dan voor medemensen. Met name kinderen hechten zich aan robots. In een rapport wordt gewaarschuwd tegen de verwarring tussen de gewone en de robotwereld. Iedereen begrijpt dat het zeer onwenselijk is wanneer het gedrag waarop bijvoorbeeld 'vrouwelijke' oppasrobots worden behandeld, wordt gekopieerd in de 'gewone' wereld. Een robot spreekt immers niet tegen, die voert zonder tegenspreken opdrachten uit. Over deze ontwikkeling is veel te schrijven. Velen vragen zich af wat naast de mogelijkheden de gevaren zijn. In dit artikel beperken we ons tot de relatie tussen sociale robots en eenzaamheid. Wat een robot ook kan, het is en blijft een machine. Die kan de intermenselijke genegenheid niet vervangen. Het maakt nogal wat uit of een mens van vlees en bloed een hand op je schouder legt of een robot. Hoever zijn we verwijderd van de redenering: 'Opa zit goed in het verzorgingstehuis. Zijn robot zorgt voor hem. Eigenlijk hoeven we er niet zo vaak meer heen'. Hoe eenzaam kan het zijn in een robot-omgeving.

Man én vrouw

Eenzaamheid. In Zijn wijsheid heeft de Heere man en vrouw geschapen. In Genesis 2 vers 18 lezen we: 'Ook had de Heere God gesproken: Het is niet goed dat de mens alleen zij'. Matthew Henry schrijft daar in zijn Bijbelverklaring mooie dingen over: 'Hier hebben we een voorbeeld van de zorg van de Schepper voor de mens en Zijn Vaderlijke voorzienigheid in zijn behoefte aan behaaglijkheid en troost'.

Adam was tussen de hogere wereld van de engelen en de lagere van de dieren. Hij was alleen: 'Hoe genadig had God medelijden met zijn eenzaamheid', aldus Henry. Onvergelijkbaar met een PaPeRo.

In het laatste artikel gaan we in op een heel ander aspect van eenzaamheid. ♦

► wordt vervolgd

Gereformeerde leer en slavernij

ds. W. Silfhout, Veenendaal

De gereformeerde theologie van de zeventiende en achttiende eeuw droeg bij aan de conflictueuze en gewelddadige samenleving van die tijd en vormde een legitimatie voor de slavernij. Aldus Ben Ipenburg die promoveert op een onderzoek naar de relatie tussen christelijk geloof en slavernij.

In het Reformatorisch Dagblad van 30 mei wordt zijn dissertatie beschreven. Daaruit blijkt dat de promovendus van mening is dat het wreed behandelen van slaven ook met godsdienst te maken had.

Ipenburg zoekt in zijn studie naar antwoorden op de vraag hoe het mogelijk was dat het christelijk geloof de slavernij in de tijd van de Republiek niet afkeurde. Hij spreekt van de waarheidsclaim van de gereformeerde theologie. 'De zelfverzekerdheid de enige en exclusieve christelijke waarheid te vertegenwoordigen gaf ruimte voor de soms 'genadeloze' bestrijding van de 'andersgelovige' en in bredere zin 'de ander'.

Als specifieke basis voor de slavernij noemt Ipenburg ook de Cham-theorie (Gen. 9:25). De vervloeking van Cham was volgens hem lange tijd een legitimatie voor de slavernij van zwarte mensen. Om zijn standpunt te onderbouwen noemt hij onder andere de predikant J.E.J. Capitein (ca. 1717-1747), die - ondanks dat hij zelf slaaf was geweest - op Bijbelse, rechtskundige en politieke gronden vond dat de slavernij niet strijdig was met de christelijke vrijheid.

Afkeuring

Dat er ook andere geluiden waren, ontkent de promovendus niet. Die waren volgens hem echter ver in de minderheid en incidenteel. Daar is wel het nodige op af te dingen.

Niet ontkend kan worden dat iemand als Godefridus Udemans ruimte bood

voor de slavernij. Onder bepaalde omstandigheden was die volgens hem toegestaan, maar als slaven christen werden, moesten zij op den duur de vrijheid krijgen. De Coevordense predikant Johannes Picardt stelde dat de slavernij geoorloofd was en beriep zich daarbij op de Cham-theorie. Veel predikanten uit die tijd keerden zich wel tegen de slavernij en wezen die uit principe af. Ipenburg ontkent dat niet. Hij noemt theologen als Van Poudroyen (een leerling van Voetius), Hondius, De Mey, Smijtegelt, De Raad en Koelman. Zij waren, zegt hij, kritisch op (aspecten) van de slavernij.

Opvallend is dat de auteur speciaal ingaat op Zeeland, waar de Middelburgse Commercie Maatschappij vanaf half achttiende eeuw voornamelijk handelde in slaven. Opvallend, omdat juist vanuit Zeeland principiële Bijbelse bezwaren tegen de slavernij klonken. Ik noem alleen maar Bernardus Smijtegelt en Jacobus Koelman. Maar niet alleen uit Zeeland werden

die bezwaren geuit. Ook andere theologen van de Nadere Reformatie keerden zich tegen de slavenhandel, zoals Wilhelmus à Brakel, Carolus Tuinman en Johannes Beukelman.

Exodus 21:16

Zij beriepen zich voor hun bezwaren op Exodus 21:16: 'Verder, zo wie een mens steelt, hetzij dat hij dien verkocht heeft of dat hij in zijn hand gevonden wordt, die zal zekerlijk gedood worden', en op 1 Timótheüs 1:10 waar Paulus 'mensendieven' noemt als degenen voor wie de wet is gesteld. Daarover zegt Tuinman in zijn Catechismusverklaring (1739): 'Die mensen, hetzij vrijgeborenen, hetzij slaven van anderen wegvoert, verkoopt (...) wordt een mensendief genaamd. Dit is nog evenzoveel zwaarder dan veedieverij als een mens waardiger is dan een beest'. Smijtegelt schrijft bij de verklaring van het achtste gebod als een van de eerste vormen van dieverij: 'Eerst. Kunnen wij grove dieverij begaan met een mens te stelen. Dit soort van dieverij wordt begaan in de slavenhandel; die een mens steelt, zegt God, zal zekerlijk gedood worden. Is dat niet droevig, daar hebben de christenen een handel van gemaakt. Ach! mochten de mensen, die zo verkocht, vervoerd en dikwijls daarom vermoord worden, eens spreken, zouden ze niet zeggen als eertijds Jozef: Ik ben diefelijk ontstolen uit mijn land? (Gen. 49:15)'. Bij Wilhelmus à Brakel lezen we in de Redelijke Godsdienst dezelfde bezwaren.

In het debat over racisme wordt gesteld dat de Amsterdamse kerken gefinancierd zijn met de opbrengsten van de slavenhandel. In zijn boek "Geschiedenis van de WIC" (1994) heeft prof. H. den Heijer aangetoond dat de gereformeerde kerk destijds niet in de slavenhandel geïnteresseerd was. Dat tegen de slavenhandel niet of niet genoegzaam door predikanten van die kerk zou zijn geprotesteerd, kan evenmin staande worden gehouden.

Het is overigens gemakkelijk om met de bril van de 21e eeuw een oordeel te vellen over de geschiedenis van toen. ♦

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Sheboygan (Wisconsin, VS), ds. E.C. Adams te Picture Butte (Alberta, Canada).

CURATORIUMBERICHT VAN NRC

Het curatorium van de Netherlands Reformed Congregations mocht op 6 juni toelaten tot de opleiding voor dienaar des Woords: G.F. Rozeboom, ouderling van de gemeente in Rock Valley, Iowa. De heer Rozeboom is

50 jaar, getrouwd en samen hebben zij 9 kinderen. Hij is veehouder van beroep. Broeder Rozeboom zal deze zomer verhuizen naar Grand Rapids, waar de Theologische School gevestigd is.

Om in twee vacatures van docenten te voorzien, zijn benoemd ds. E. Hakvoort (Norwich) en ds. H. Hofman (Grand Rapids). Deze benoemingen worden in september nog ter goedkeuring voorgelegd aan de synode. Het scribaat van het curatorium wordt vanaf heden waargenomen door ds. H.D. den Hollander.

Het is tot verwondering dat met deze toelating de deuren van onze Theologische School opnieuw mogen opengaan. We bevelen docenten en student aan deze zijde van de oceaan ook in uw voorbede aan, met dankzegging. De genomen beslissingen in Nederland werden ook hier in de gemeenten bekendgemaakt en in het gebed de Heere voorgelegd. Ontvang onze hartelijke groeten, met heilbede,

ds. H. Hofman, scriba

Berichten

KINDERBIJBEL VAN EVGG

EVGG geeft een nieuwe kinderbijbel uit, "De boodschap van God". In het evangelisatiewerk merken we dat zelfs de meest eenvoudige kinderbijbels nog te moeilijk zijn voor kinderen die niet met het Woord van God opgroeien. Deze kinderen missen de basiskennis die onze (klein) kinderen in de eerste jaren van hun leven wel meekrijgen. Dat was de reden voor Jos Kardol (toen nog veldwerker in Utrecht) om aan de slag te gaan met een nieuwe kinderbijbel. Bij het schrijven heeft hij steeds Johannes 17:3 voor ogen gehad: 'En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt'. Kardol vond het belangrijk om steeds heel dicht bij de tekst van de Bijbel te blijven en daarbij de eerste doelgroep voortdurend voor ogen te houden: kinderen die niets of nauwelijks

iets van de Bijbel weten en niet vertrouwd zijn met Bijbelse begrippen. Deze nieuwe kinderbijbel is voorzien van illustraties van Julia Meeuse-Visser. Omdat het Oude en het Nieuwe Testament in één deel staan, hebben de kinderen voor slechts € 24,50 de grote lijn van de héle Bijbel in handen. Daarom doen we niet alleen een warme aanbeveling om deze kinderbijbel als geschenk te zien voor kinderen buiten de kerk, want alle kinderen hebben met dit boek een waardevol cadeau in handen.

De nieuwe kinderbijbel is verkrijgbaar op de stand van EVGG tijdens de zendingsdag op 15 juni, of te bestellen via: deboodschapvangod.nl

De kinderbijbel is niet alleen in het Nederlands, maar ook in het Engels verkrijgbaar.

NB: vanuit de opbrengst van de jeugdwerkactie 'Bijbel Binnen Bereik' komt deze uitgave voor kinderclubs, evangelisatiecommissies en kerkenraden kosteloos beschikbaar voor evangelisatiedoelenden. Vanuit EVGG zullen we hen hierover informeren.

Voor meer informatie: deboodschapvangod.nl

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

JONGERENAVOND OVER NOORD-KOREA

Op zaterdag 22 juni (19.00 uur) organiseert Bijzondere Noden een landelijke jongerenavond over vervolging in Noord-Korea. Twee vluchtelingen uit dit land vertellen over hun ervaringen. Deze avond wordt georganiseerd samen met de betrokken deputaties van de GGiN, OGG, HHK en CGK. Locatie: Kruispunt, Verlengde Parallelweg 12 in Barneveld. Meer info en aanmelden op bijzonderenoden.nl/noordkorea

JONGERENAVOND MIDDELHARNIS

Vrijdag 21 juni (19.30 uur) is er een regionale jongerenavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Middelharnis. Ds. A. Schot spreekt over 'De eindtijd'. Na de pauze volgt de vragenbeantwoording. Jongeren en belangstellenden zijn welkom.

FIETSTOCHT BOMMELERWAARD

Op zaterdag 22 juni organiseren de evangelisatiecommissies van Aalst, Brakel en Poederloijen een fietstocht door de Bommelerwaard t.b.v. evangelisatiepost De

Lichtboei te Breda. Inschrijven tussen 10.00 en 13.00 uur op Prins Hendrikstraat 13, Aalst, Flegelstraat 9, Brakel, of Burg. Posweg 1, Poederoijen. Meer info op evgg.nl/nieuws-events/fietstocht-de-lichtboei-breda

EXCURSIE VOGG NAAR SLIEDRECHT

De afdeling West van de Vereniging van Organisten der Geref. Gemeenten belegt op woensdag 19 juni (19.30 uur) een excursie naar de Christelijke Gereformeerde Kerk te Sliedrecht (Kerkbuurt 72). Het Hendriksen en Reitsma-orgel zal gepresenteerd worden, aansluitend is er gelegenheid het orgel te bespelen. Iedereen is welkom.

VERKOPINGEN

Aalst - Op zaterdag 22 juni (10.00-14.00 uur) houdt vrouwenvereniging Dorkas te Aalst een verkoping. Locatie: Prins Hendrikstraat 13.

De opbrengst is voor EVGG, ZGG en Samen uit- Vakantieweken. (Deze locatie is ook start- en pauzepunt van een fietsroute door de Bommelerwaard).

Alblasserdam - Kerk Geref. Gemeente, Plantageweg 172, za. 22 juni, 19.30 uur, projectmannenkoor Alblasserdam, gem. koor Hammaäloth, spreker evang. M. van Velden; collecte voor JBGG-actie.

Ooltgensplaat - Op zaterdag 22 juni (9.00-14.00 uur) is er een rommelmarkt in Ooltgensplaat. Locatie: Van Weelstraat 1.

MUZIEKAGENDA

Den Haag - Bethaniëkerk, Oude Boogaardstr. 43, zat. 15 juni, 20.00 uur, Dirk Jan Versluis, orgel Gerrieke Verheij, blokfluit en cello (Bachconcert met samenzang).

Gorinchem - Grote Kerk, zat 22 juni, 19.00 uur, psalmzangavond met bovenstem, Arthur de Jong, orgel; spreker ds.

A. Verschuure; collecte voor Adullam en De Schutse (toegang vrij).

Middelharnis - Herv. Kerk, zat. 22 juni, 19.30 uur, jongerenkoor Loïs, Ouddorps mannenkoor, Dirkslands mannenkoor, Rob den Hertog en Stephan Folmer, orgel; spreker L. Joosse; collecte voor deputaatschap Israël; kaarten via peterwildeman.nl/concerten

Rijssen - Zuiderkerk, vr. 21 juni, 19.00 uur, psalmzangavond m.m.v. bovenstemgroep Rijssen, Dirk Jan Kraa, orgel; leiding ds. S.W. Janse; collecte voor Spaans Evangelische Zending.

Yerseke - Dorpskerk, zat. 22 juni, 19.30 uur, afscheidsconcert dirigent Job Oostdijk. m.m.v. mannenkoor Ethan, Jacco Goud, orgel; leiding ouderling H.J. Oostdijk; collecte voor Stéphanos.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Kerkdiensten

ZONDAG 16 JUNI 2024

Aalburg 15.30 uur ds. G. Pater; **Aalst** 9.30 en 14.30 uur stud. J. Kroon; **Alblasserdam** 9.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi en 15.00 uur stud. W. de Jong; **Alphen aan den Rijn** 18.00 uur stud. R.T. Michielse; **Amersfoort** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Apeldoorn** 10.00 uur ds. P.G. Heijkamp en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Barneveld-Centrum** 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuisen** 9.30 en 15.30 uur stud. R.T. Michielse; **Berkenwoude** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Bodegraven** 18.30 uur ds. W. Visscher; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Brakel** 15.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Burgh-Haamstede** 19.15 uur ds. G.J. Baan; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 17.00 uur ds. W. Silfhout; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Den Helder** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. A. Verschuure; **Deventer** 15.00 uur stud. J. Janse; **Dinteloord** 14.30 uur ds. P.C.

Vlot; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Enkhuisen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Goes** 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.00 uur stud. J.C. Kriekaart; **Gorinchem** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravensande** 14.15 uur ds. J.M. Evers; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur stud. W. de Jong; **Hendrik-Ido-Ambacht** 9.00 en 16.00 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 10.00 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Hoedekenskerke** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Hoofddorp** 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Houten** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier;

Kamperland 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Laar; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 en 15.00 uur ds. M. Karens; **Krabbendijke** 9.30 ds. P.C. Vlot; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Lisse** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. H. van der Heiden; **Meeuwen** 18.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Meliskerke** 9.30 (H.A.), 14.30 en 19.00 uur ds. A.E. Brijder; **Middelburg-Centrum** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Moerkapelle** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** (locatie: Coudorp 41) 14.00 uur ds. S. Maljaars en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Nieuwe-Tonge** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Nieuwer Ter Aa** 15.00 uur

ds. H.J. Agteresch; **Nieuwerkerk** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 15.00 uur ds. M. Blok; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 9.30 en 14.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Nunspeet** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. A. Schot; **Oostburg** 17.30 uur ds. M. Joosse; **Oosterland** 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; **Opheusden** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oppendoes** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Oudemirdum** 9.30 en 19.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Poederoijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 9.30 uur ds. P.J. de Raaf en 19.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Poortvliet** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Puttershoek** 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rhenen** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 en 16.00 uur ds. J. Schipper; **Rijssen-West** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Rotterdam-Centrum** 19.00 uur ds. J. Schipper; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sliedrecht** 9.30 (H.A.) en 17.00 uur

ds. A.T. Huijser; **Soest** 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Spijkenisse** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Sprang-Capelle** 14.30 uur ds. A.T. Huijser; **Stolwijk** 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 10.00 en 15.00 uur ds. M. Joosse; **Terwolde-De Vecht** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 14.30 uur ds. A. Schreuder; **Tholen** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 18.30 uur stud. J. Kroon; **Werkendam** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westzaan** 15.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Wierden** 9.30 en 15.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Woerden** 18.30 uur ds. W. Harinck; **Wolphaartsdijk** 18.30 uur ds. M. Karens; **Yerseke** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 15.30 uur ds. J. Beens; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** (locatie: Kerkstraat 10, Hendrik-Ido-Ambacht) 11.30 en 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 18 JUNI 2024

Opheusden 19.30 uur (Israëldienst) ds. W. Visscher; **Oppendoes** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Rijswijk; **Terneuzen** 19.30 uur ds. G. Pater; **Terwolde-De Vecht** 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi.

WOENSDAG 19 JUNI 2024

Aalburg 19.30 uur ds. K. Boeder; **Aalst** 19.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Barneveld-Centrum** 19.30 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; **Brakel** 19.30 uur ds. G. Beens; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. G. Hoogerland; **Doetinchem** 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **Drachten** 19.30 uur stud. W. de Jong; **Elspeet** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Ermelo** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **'s-Gravenpolder** 19.30 uur (Tijdrede) ds. P.C. Vlot; **Groningen** 19.30 uur ds. D. de Wit; **Herkingen** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. C.

Hogchem; **Nisse** 19.30 uur ds. A. Schot; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; **Opheusden** 14.30 uur (huw. bev.) ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 19.30 uur (voor de zending) ds. J. van Laar; **Ouddorp** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Oudemirdum** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Poederoijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **Rhenen** 13.30 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit en 19.30 uur ds. F. Mulder; **Rilland-Bath** 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Zwolle** 19.30 uur ds. A.T. Huijser.

DONDERDAG 20 JUNI 2024

Alblasserdam 19.30 uur (voor de zending) ds. G.W.S. Mulder; **Barendrecht** 19.30 uur (voor de zending) ds. J.M.D. de Heer; **Benthuizen** 19.30 uur ds. J. Schipper; **Kootwijkerbroek** 19.30 uur ds. G. Beens; **Meeuwen** 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Melissant** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Nieuw-Beijerland** 19.00 uur (huw.bev.) ds. H.A. van Zetten; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Nieuwerkerk** 14.00 uur (huw.bev.) ds. P.C. Vlot; **Rhenen** 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Karens; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. van Rijswijk; **Sliedrecht** 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Tricht-Geldermalsen** 19.30 uur (Evangelisatiedienst) ds. P.J. de Raaf; **Yerseke** 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

VRIJDAG 21 JUNI 2024

Krabbendijke 14.00 uur (huw.bev.) ds. P.C. Vlot; **Rijssen-Zuid** 14.00 uur (huw. bev.) ds. S.W. Janse; **Terneuzen** 14.30 uur (huw.bev.) ds. A.P. Baaijens.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 16 JUNI 2024

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merkssem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Er is nooit één kromming in iemands leven, of zij is terug te vinden in het oorspronkelijke raadsbesluit.

- TH. BOSTON -

Advertenties

Nog geen zomervakantie geboekt?

En houd jij naast gezelligheid ook van diepgang in je vakantie? Ik ben op zoek naar **reformatorische reisgenoten** (m/v) in de leeftijd van 25-35 jaar.

Ik zie uit naar jullie reacties! Mail naar reisgenotengezocht.zomer2024@gmail.com

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 162 - Scherpenzeel (gld)

033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

't Kotje Ouddorp | 4-persoons chalet

op park Haayse Bos. Boek nu last-minute uw verblijf in juni of juli met 10% korting via kortingscode KOTJE24 via www.tkotjeouddorp.nl

Ontdek hoe u positief kunt denken.

www.psh-ommekeer.nl

Concerten! 21 juni, St. Maartenskerk Tiel, 19.30 uur. 28 juni, Maria Magdalenakerk Goes, 20.00 uur.

Projectkoor Bethlehem o.l.v. Hanna Jonkers. Presentatie van nieuwe CD. Orgel: Marien Stouten; piano: Laurène Fierens; trompet: Corné Jonkers; hobo: Heleen Geluk; dwarsfluit: Imma Gerritsen, Marjoke van de Werken. Spreker 21 juni: Ds. M.T. Al-Chalabi; spreker 28 juni: dhr. A. Weststrate. Kerk half uur voor aanvang open.

Tevens verkoop nieuwe CD!

Toegang: Volwassenen: € 5,00,

kinderen t/m 12 jaar gratis.

Collecte t.b.v. Stichting Bethlehem.

www.projectkoorbethlehem.nl

Nieuw Te huur: Chalet Boisée ons boshuisje op de Veluwe. Max. 6 pers. Kijk op www.chaletboisee.nl of 06-28639615

EEN KIJKJE IN DE 'KEUKEN' VAN DE PREDIKANT

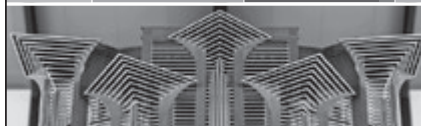
In het boek **'Preken is een liefdedienst'** vertellen 15 predikanten over de weg naar het predikambt, de voorbereiding op de preek, toelevens naar de zondag en tal van andere aspecten van de prediking. Aan het woord komen o.a.: ds. J.M.D. de Heer, ds. A.T. Huijser, ds. J. Schipper, **€ 19,95**

'Tot Zijn dienst bereid', 15 gesprekken over het werk in Gods Koninkrijk. O.a.: de roeping tot het ambt (curatorium), zending, evangelisatie, gevangenen-pastoraat. Met o.a.: ds. J.J.van Ekeveld, ds. G.J. Baan, J. Krijgsman, **€ 5,-**

'Waar de liefde woont', 10 gesprekken in het licht van gezin, kerk en school. Met o.a. de predikanten: A.A. Brugge, B. Labee, G.W.S. Mulder, P. Mulder en D.W. Tuinier, **€ 5,-**

Bestellen: Adriaan van Belzen, belzen@filternet.nl / 0342 - 78 55 30

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander

T (010) 435 44 35

E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Word jij onze nieuwe meester of juf?

Wij zien uit naar jouw komst!

Voor het schooljaar 2024-2025 zijn wij dringend op zoek naar een nieuwe meester of juf. Je gaat deel uitmaken van een klein, hecht schoolteam binnen een kleine schoolgemeenschap.

Meer informatie?

Mail Pieter Meulmeester via directie@joosvanlarenschool.nl of bel 0118 601 986

JOOS VAN LARENSCHOOL

CLASINASTRAAT 3 ARNEMUIDEN JOOSVANLARENSCHOOL.NL

Scan de QR-code voor meer informatie

Uw dealer van

Johannus Monarke Content Domus Viscount Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)

* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk

* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Op vakantie naar Canada? Kijk op www.CanadianHolidayRentals.ca voor accommodaties en autoverhuur.

Zoekt u een mediator of organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

WIL JIJ OOK BREKEN MET JE VERSLAVING?

Addisa

safety for addicts

Wacht niet langer!

Er is hulp voor jou en jouw naaste(n).
Met oog en hart voor identiteit.

085 - 06 01 964
www.addisa.nl

Bent u ook op zoek naar mooie raambekleding? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

HOEKMAN
Kantoor & Project

Levering in heel Nederland

Hoekman is uw leverancier van tafels en stoelen voor kerk, vergaderzaal of consistorie.

Maak een vrijblijvende afspraak bij u op locatie.
U kunt dan kennismaken met onze kwaliteit en jarenlange ervaring.

Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke
T 0113 572907 | www.piethoekman.nl

RST
Zorgverleners

VACATURE

Maak jij het verschil voor onze cliënten?

Kom bij ons werken als:

- (Wijk)verpleegkundige
- Verzorgende IG
- Kraamverzorgende
- Huishoudelijk medewerker

BEKIJK AL ONZE VACATURES!

Buroinfra
INGENIEURSBUREAU CIVIELE TECHNIEK

Wij zoeken een:

ERVAREN TEKENAAR 32 - 40 UUR

Heb jij ervaring als tekenaar in de civiele techniek? En beschik je over creativiteit en oplossingsgerichtheid?

Met jouw technisch oog, zet je de wensen van diverse opdrachtgevers om in een 3D-ontwerp.

ADMINISTRATIEF MEDEWERK(ST)ER 8 UUR

Ben jij graag bezig met cijfers en werk je nauwkeurig?

Dan hebben wij jou nodig!

Je bent verantwoordelijk voor alle administratieve werkzaamheden waaronder de loonadministratie en facturatie.

Graag verwelkomen we jou in ons gezellige team!

Wil je meer informatie over deze vacatures?

Neem dan contact op met Frans Bart:

06-43833684.

www.buroinfra.nl | Smithweg 1.05, Goes

Terlouw Parket Ede, voor het leveren, leggen en renoveren van **houten vloeren**.
Bel Kees Terlouw op 06-24241402
of mail naar info@terlouwparket.nl

Kamer vrij voor meisje die kostadres/ woonruimte zoekt i.v.m. studie of werk **in omgeving Zwolle**.
Info: kamerpunthorst@outlook.com

5 pers. **chalet** te huur in **Aagtekerke**
Info@campingdewesthoek.nl

Twee ruime **vakantiewoningen** te huur in de mooie Duitse Pfalz. Volop natuur, rust, ruimte. Meer info: www.beth-etham.de of 0049-6385-9255577 (vaste net) of 0049-151-57262272 (mobiel met whatsapp).
We spreken Nederlands!

Te huur voor deze zomer: rustig gelegen vak.huisje (4 pers.) in het prachtige **Drenthe**. Voor info: 0620581615

Vacature
DIRECTEUR-BESTUURDER

➤ Vanaf cursusjaar 2024/2025

Reformatorische Schoolvereniging Rijssen

“ RSVR zoekt een directeur-bestuurder die motiveert en verbindt.

Als directeur-bestuurder geef je bovenschools leiding aan de organisatie die uit vijf scholen bestaat. Je hebt een faciliterende en coachende leiderschapstijl en toont daadkracht waar dat nodig is. Als werkgever en voorzitter van het directieteam weet je vanuit verbinding doelen te realiseren. In je rol als gesprekspartner voor belanghebbenden weet je de RSVR goed te vertegenwoordigen.

Bekijk de hele vacature op: www.rsvr.nl/vacatures

Hecht team, zelfde principes.

dielemanschipper

Kom werken in Alblasserdam, Nijkerk of Kapelle.

- Assistent-accountant
- Relatiebeheerder
- (Junior-) Belastingadviseur

dielemanschipper.nl

Buyskerke Open dag

Zorgboerderij Buyskerke biedt zinvolle dagbesteding aan mensen met een beperking. Zowel aan kinderen, (jong)volwassenen als senioren.

D.V. zaterdag 29 juni 2024
van 10.00 uur tot 15.00 uur.

Iedereen is van harte welkom!

Wat is er te doen en te koop?

- ☞ Koffie / thee / fris met gebak
- ☞ Friet, worst en ijs
- ☞ Fotopresentatie
- ☞ Grabbelton
- ☞ Kaarten en diverse cadeaartikelen
- ☞ Schoonmaakartikelen
- ☞ Tupperware
- ☞ Boeken
- ☞ Groente en fruit
- ☞ Kaas
- ☞ Snoeprollen, babbelaars enz.
- ☞ Springkussen
- ☞ En nog veel meer...

Boudewijnskerke 5
4374 SB
ZOUTELANDE
06 49 48 80 50
info@buyskerke.nl
www.buyskerke.nl

Deze dag wordt er GEEN vervoer geregeld en er wordt GEEN begeleiding geboden aan deelnemers.

Heb jij genoeg van onrust, stress, spanning, gejaagdheid, angst, paniek, somberheid enzovoorts?
&
Ben jij op zoek naar ontspanning, rust in je hoofd en weer lekker in je vel zitten?

...laten we de oorzaak aanpakken in plaats van de symptomen!

Alliantie van de Buys
www.ab-coaching.net
0625081102

Cursussen Oudvaders

Nieuw Rutherford
De verhoogde Christus

Schrijft u ook in?

Voor meer info bezoek de website of bel 0118-583025 / 0172-532796

Als achterom kijken pijn doet en vooruit kijken zorgen geeft...
Christelijke hulpverlening bij:

- Somberheid
- Verdriet
- Vragen en twijfels
- Opvoeding
- Zorgen in de relatie

Je hoeft het niet alleen te doen!

www.coachpraktijk-EigenWijs.nl
06-15604697
Westmaas - Elspeet

Admodum

Zoom uit en krijg meer rust, inzicht en visie in uw organisatie.

Kopje koffie?
Scan de QR code

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

buitenpraktijk Mark.
Buiten is er ruimte.
Ruimte voor gesprek, ruimte voor jou.
Psychosociaal therapeut
mark@buitenpraktijkmark.nl +31 (0)6 53 29 69 57
buitenpraktijkmark.nl

Uitgave: Bond van Zondagsscholen der Gereformeerde Gemeenten

NEIG OOR EN HART

deel 1 en 2

Bijbelse kernwoorden worden in deze deeltjes eenvoudig uitgelegd. Naast de tekst om te lezen staat een tekening die met het stukje te maken heeft. Door middel van een sticker wordt de tekening compleet gemaakt. Geschikt voor kinderen van ongeveer 8-12 jaar. Deel 1 en 2 behandelen samen 52 kernwoorden. Mooi om iedere zondag een van de kernwoorden te behandelen.

NU TE BESTELLEN
www.bondvanzondagsscholen.nl

2 boekjes met 52 stickers
€ 10
prijs per stuk € 5,75
cadeautip
ook interessant voor scholen

STRIKT

GEHEIM

Ontmoet vluchtelingen uit Noord-Korea en luister naar hun levensverhaal.

Op zaterdag 22 juni organiseren we in Barneveld een landelijke jongerenavond over geloofsvervolging in Noord-Korea. We luisteren naar de ervaringen van een tweetal geloofsvluchtelingen uit dit land. Ook denken we samen na over de praktijk van vervolging voor onszelf.

Geïnteresseerd? Bekijk het programma en meld je gratis aan op bijzonderenoden.nl/noordkorea

Deze avond wordt georganiseerd door het Deputaatschap Bijzondere Noden (GG) in samenwerking met de betrokken deputaatschappen van de GGIN, OGG, HHK en CGK.

de SAAMBINDER Bewuste keuze

Colofon

Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul, ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:
ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:
J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij:
Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:
voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:
A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T. 001 269 720 3533
E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites
Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.werkgroepstudenten.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

03

Een dominee in de gevangenis

Het verlangen van moeder Ledeboer

‘Leed’, zegt moeder Ledeboer wanneer ze ‘s avonds samen met haar man in de deftige kamer zit, ‘vanmiddag heb ik nog met Lambertus gesproken over alles wat er de laatste dagen is gebeurd. Hij had er zo’n spijt van. Hij zei: “Moeder, ik begrijp mezelf niet meer. Hoe heb ik zoiets ergs kunnen doen, terwijl ik toch iedere avond bid of ik dominee of zendeling mag worden.”’

‘Wat zeg je me daar? Dominee of zendeling?’ vraagt vader verbaasd. ‘Nou, Ant, laat hij eerst op school eens beter z’n best doen. Die resultaten lijken nergens naar! Je weet wat meester Vletter heeft gezegd. Zó kan hij in ieder geval geen dominee worden.’

‘Ach, man’, sust mevrouw Ledeboer, ‘hij is nog jong, en hij is nu eenmaal niet sterk. Hij kan er zó bleek uit zien. Misschien gaat het wel beter als hij wat ouder is. In jouw familie zijn vroeger zoveel predikanten geweest... je weet het nog maar niet.’

Vertederd kijkt vader Ledeboer zijn vrouw Anna aan. Hij weet het wel. Diep in haar hart is een stil verlangen dat dit jongste kind predikant zal worden. Daar heeft ze vóór zijn geboorte de Heere vaak om gesmeekt. Anna is veel bezig met de dienst van de Heere. Nooit zal zij in de week een kerkdienst of godsdienstige bijeenkomst overslaan, al moet ze er haar gezin voor achterlaten.

‘Ach, moeder’, merkt hij op. ‘We zullen wel zien. Lambertus zal in ieder geval nooit een zakenman worden. Dat is duidelijk. Hij geeft alles weg. Zo kun je geen lakenkoopman zijn. Wat dat betreft heb ik meer verwachting van z’n broers Dammes en Vincent.’ Peinzend roert moeder met haar zilveren lepeltje in het porseleinen kopje. Ja, dat is waar. Lambertus is geen handelaar. Hij gaat liever naar kinderen van God om te luisteren als zij over de dienst van de Heere vertellen.

In haar hart voelt ze weer dat brandende verlangen of dit kind eenmaal zal mogen werken in Gods Koninkrijk. ♦

Jad

Joden komen helaas eenzijdig negatief in het nieuws. Hoog tijd voor een positief geluid. Hoe joodse kinderen eerbied leren.

Je kent vast wel het oer-Hollandse woord ‘jatten’. Stelen klinkt iets beschaafder, maar betekent hetzelfde. ‘Hou je jatten (handen) thuis’, snapt ook iedereen: afblijven! Het positievere woord yad (Hebreeuws) vinden we in ‘Yad Vashem’ (letterlijk: ‘een hand en een naam’), de naam van het Holocaustmuseum in Jeruzalem. Daar worden de Joodse slachtoffers met eerbied herdacht. ‘Herinner hun naam’, zeggen Joden. De meeste vermoorde stamgenoten hebben geen graf, maar hun namen leven voort in Yad Vashem. ‘Een eeuwige naam zal ik een ieder van hen geven, die niet uitgeroeid zal worden’ (Jes. 56:5), citeren ze.

Het zilveren aanwijstokje heet ook jad. Joodse kinderen die de Thora leren lezen, wijzen - van rechts naar links... - de Hebreeuwse letters bij met een jad. Gods Woorden raak je niet met vuile handen aan, leren ze. De boekrol mag door het zuur dat aan je huid kleeft niet ontheiligd of besmeurd worden. Het zilveren staafje met aan het eind een wijsvingertje gericht op de boekrol, leert je om de heilige God eer te bieden. Anders gezegd: eer-biedig Bijbellezende.

Het Joodse voorbeeld houdt ons de spiegel voor: hoe ga ik om met mijn Bijbel? Een jad gebruiken is niet vereist, maar eerbied voor Gods Woord wel! Daarom, koester je Bijbel als een brief uit de hemel, persoonlijk aan jou gericht. Hoor Gods stem. Kom tot Gods Boek met al je vragen. Raak je Bijbel nooit kwijt. Geef hem de ereplaats op je nachtkastje of bureau. In gesprek met een moslim? Leg de Bijbel niet slordig op de vloer neer. Dat zou hij niet begrijpen en zelf nooit doen met zijn Koran. Kortom, je Bijbeltje verdient respect. En vooral... gehoorzaamheid.

Een Joodse oproep aan de wereld in een donkere tijd! ♦

Leestip: Psalm 119

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Ver- bloemen

Regelmatig staat onder een rouwcirculaire aangegeven dat er 'geen bloemen' worden verwacht. Tegelijk neemt het gebruik om wél bloemen te leggen op een graf toe. En is het leggen van een bloemenkrans op dodenherdenking anders?

De mens in het midden

Hoewel een begrafenis een familieaanleggenheid is, mag van een kerkelijke begrafenis verwacht worden dat het in lijn is met de geldende gewoonten en gebruiken in een plaatselijke gemeente. Dat lijkt meer en meer onder druk te staan. De ernst van dood, graf en eeuwigheid verdwijnt als niet het Woord maar de mens in het midden komt te staan. Bloemen en (wereldse) toespraken krijgen dan een plaats in een vanouds sobere plechtigheid.

Natuurlijk hebben we er oog voor dat er plaatselijke verschillen zijn en op andere delen van de wereld, ook onder christenen, de gebruiken verschillen. Maar het is een verdrietige zaak als de mens in het middelpunt komt en het Woord naar de rand verdwijnt.

Het 'verbloemen' van de dood is het ontkennen van de verschrikking van de dood. Het graf is de groeve der vertering. Dan wordt het vreselijke oordeel zichtbaar 'want gij zijt stof en gij zult tot stof wederkeren' (Gen. 3:19b). In het Bijbelboek Job lezen we van de dood als de 'koning der verschrikkingen' (Job 18:14). Zeker, voor Gods kind is de dood de doorgang tot het eeuwige leven. Als het geloof in oefening is, mag weleens met hart en mond gezongen worden: 'Maar na de dood is 't leven mij bereid; God neemt mij op in Zijne heerlijkheid' (Ps. 49:6, ber.). Maar de weg van sterven moet worden gegaan en dat blijft de bezoldiging (het loon) op de zonde. Als we daar iets van geleerd hebben bij het ontdekkend licht van Gods Geest, beeft ons hart. Als er toch geen Zondenvernieler, Borg en Zaligmaker Jezus was... Dan blijven we steken in dat huiveringwekkende gedicht:

*Drie dingen bezwaren mijn gemoed:
't eerste is dat ik sterven moet;
't tweede bezwaart mij nog meer:
't is dat ik niet en wete wanneer;*

*'t derde bezwaart mij bovenal:
't is dat ik niet en wete
waar ik varen zal!*

Het is een goede gewoonte onder ons dat we blijven uitspreken dat bloemen niet horen bij de ontzagwekkende dood. Anders gezegd: om de heerlijkheid van het leven voor Gods kind aan te wijzen, hebben we geen bloemen nodig. Dat bezwaar blijft voor ons persoonlijk staan, óók als het gaat om het leggen van bloemenkransen. Natuurlijk mogen we terugdenken met respect aan hen die vielen. Maar een 'bloemengroet' is daarbij niet nodig.

Het Woord in het midden

Het zal onze lezers wel duidelijk zijn dat we het Woord zo graag in het middelpunt willen stellen. Het beschreven Woord van God, de Bijbel, en het vleesgeworden Woord van God, Jezus, moet centraal staan. Met de bede dat we dat andere gedicht verstaan:

*Drie dingen troosten mijn gemoed en
maken mij het sterven zoet,
Zodat ik zonder schromen de dood zie
tot mij komen.
Het eerste dat mij juichen doet, is dat
ik ben in Christus' bloed
Gewassen van mijn zonden, die mijne
ziel verwonden.
Het tweede troost mij nog meer: dat ik
nu leef en sterf den Heer',
Die mij nooit zal begeven, maar door
de dood doet leven.
Het derde troost mij bovenal: ik weet
nu waar ik varen zal,
De hemel is mijn erve, zodat ik vro-
lijk sterve?*

Lezer(es), uiteindelijk gaat het daarom dat we met Christus gestorven en opgestaan zijn en Hem mogen kennen in ons leven als de Roos van Saron en de Lelie der dalen. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.